

เดอะ ดีไวน์ คอมเมดี้ของคันเด : ความสัมพันธ์กับศาสนาและสังคม

นางสาว วาทีนี สุนทรธา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-592-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DANTE' S THE DIVINE COMEDY : ITS RELATION TO RELIGION AND SOCIETY

Miss Watinee Suntara

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

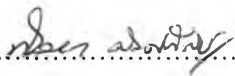
Academic Year 1999

ISBN 974-333-592-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์   เดอะ ดีไวน์ คอมเมดี้ของดันเต : ความสัมพันธ์กับศาสนาและสังคม
โดย   นางสาว วาทีณี สุนทรธา
ภาควิชา   วรรณคดีเปรียบเทียบ
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์

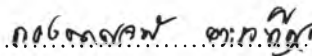

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.... คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศักดิ์)

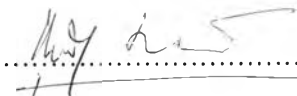
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กองกาญจน์ ตะเวทีกุล)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์)

.... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ กุลวดี มกราภิรมย์)

วาทีนี้ สุนทรา : เดอะ ดีไวน์ คอมเมดี้ ของดันเต : ความสัมพันธ์กับศาสนาและสังคม
[DANTE'S THE DIVINE COMEDY : ITS RELATION TO RELIGION AND
SOCIETY] อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. อนงค์นาฏ เถลิงวิทย์, 208 หน้า ISBN 974-333-592-7

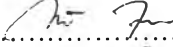
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของคริสต์ศาสนาและสังคมที่มีต่อดันเต
ในกวีนิพนธ์เรื่อง *เดอะ ดีไวน์ คอมเมดี้* และเพื่อวิเคราะห์แนวคิดคริสต์ศาสนาในการวิพากษ์วิจารณ์
สังคมและการเมืองร่วมสมัย โดยมุ่งศึกษาอิทธิพลของแนวคิดคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกยุค
กลางและอิทธิพลของเหตุการณ์ทางการเมืองและสังคมร่วมสมัยกับต้นเตกล่าวคือสังคมของประเทศ
อิตาลีโดยเฉพาะที่เมืองฟลอเรนซ์ช่วงปีคริสต์ศักราช 1300

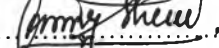
ผลของการศึกษาพบว่าดันเตประพันธ์เรื่อง *เดอะ ดีไวน์ คอมเมดี้* โดยได้รับแรงบันดาลใจจาก
ศรัทธาในคริสต์ศาสนาและได้ถ่ายทอดแนวคิดคริสต์ศาสนาประกอบกับการวิพากษ์วิจารณ์สังคมและ
การเมืองในยุคนั้น

ภาควิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ.....

สาขาวิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ.....

ปีการศึกษา.....2542....

ลายมือชื่อนิสิต..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3971652522 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEY WORD: THE DIVINE COMEDY / DANTE ALIGHIERI

WATINEE SUNTARA : DANTE' S THE DIVINE COMEDY: ITS RELATION
TO RELIGION AND SOCIETY. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.
ANONGNART THAKOENGVIDH, Ph.D. 208 pp. ISBN 974-333-592-7.

This thesis is aimed at studying the influence of Christianity and society in Dante's *The Divine Comedy* and to analyze Christian ideologies in the text's criticisms of contemporary society and politics, focussing on the influence of medieval Roman Catholic ideologies and Dante's contemporary political and social events, especially those occurring in the thirteenth-century Florence.

The study shows that in writing *The Divine Comedy* Dante, as a Roman Catholic, found inspiration in his Christian faith and his social and political criticisms attest to the strong influence of Christian ideologies.

ภาควิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ.....
สาขาวิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ.....
ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เกถึงวิทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาสาระเพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ ตลอดจนคอยให้กำลังใจ ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิจัยฉบับนี้ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กองกาญจน์ ตะเวทีกุลและรองศาสตราจารย์กุลวดี มกราภิรมย์ ที่ได้ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาสาระและให้คำแนะนำที่มีคุณค่าเพื่อให้งานชิ้นนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและขอขอบพระคุณอาจารย์ถนอมนวล หิรัญเทพ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีศิลป์ บุญขจรและผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริรัตน์ ทวีเลิศนิธิที่ได้ให้ความรู้วิชาการรณคดีเปรียบเทียบให้แก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณ คุณสุนิสา ศรีเจริญ และคณะอักษรศาสตร์ที่ได้มอบทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. จาตุรี ดิงศภักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชุศักดิ์ ภัทรกุลวณิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิวาภรณ์ นาคะชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ตระการ กัลชานันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุพิน หาญวัฒนานุกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์แดงด้อย มาลาสิทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิตยา สมถพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ท. ดร. นกคณ ชาติประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนมพร นิรัญทวี อาจารย์ Frank Finney และอาจารย์ภาควิชาวรรณคดีอังกฤษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาการรณคดีและสอบถามถึงความก้าวหน้าของงานวิจัยครั้งนี้ตลอดมาและขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ Ralph Flores ที่ได้มอบหนังสือ *Dante's Drama of the Mind* ให้แก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณป้าศิวภรณ์ ทรัพย์วัฒน์ที่ได้คอยให้กำลังใจ เอาใจใส่และทำให้ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและขอกราบขอบพระคุณลุงบรรจง ขาวสง่าและคุณมีนา เพ็ชรรัตน์ ที่รักและเมตตาผู้วิจัยและขอขอบพระคุณห้องสมุดปรีดี พนมยงค์ที่เปรียบเสมือนบ้าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณนางสาวจรรุวรรณ เชาว์นวม นางสาวศศธร กล้าหาญ นางสาวมธุรส กุลจินต์ นางสาวนรินทร วรานุกาพกุล นางสาวพิมลาพร วงศ์ชินศรี นางสาววิไลพรรณ สุคนธ์ทรัพย์ นางสาววิยะดา พรหมจิตต์ นางสาววานิสา ขวัญมงคล นางสาวปริศนา ขมขุณศรี นางสาวอุพงษ์ค์ ตั้งเจริญมั่นคง นางสาวนिरชา ศิริจานุกุล นางสาวประอรนุช โปรงมณีกุล นางสาววรินดา สุนทรภักดิ์ ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้การศึกษาและงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อแม่ พี่ชายน้องชายและอาจารย์พัทธรา นาสารีย์ที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดเวลา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	2
1.3 สมมติฐานในการศึกษา.....	2
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	2
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2 โครงเรื่อง การดำเนินเรื่องและตัวละคร: นัยยะและคติความเชื่อทางคริสต์ศาสนา.....	4
2.1 การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการปิดเรื่อง	4
2.1.1 การเปิดเรื่อง.....	4
2.1.1.1 ดันเตเริ่มเดินทางในวันศุกร์ใหญ่ปี ค.ศ. 1300.....	5
2.1.1.2 ดันเตเผชิญสัตว์ร้ายทั้งสามในป่าลึก	6
2.1.1.3 ดันเตพบผู้นำทางสู่ดินแดนทั้งสาม	8
2.1.2 การเดินทางสู่ดินแดนทั้งสาม.....	9
2.1.2.1 นรกภูมิ	10
2.1.2.2 ดินแดนแห่งการชำระบาป	29
2.1.2.3 อาณาจักรสวรรค์.....	54
2.1.3 การปิดเรื่อง.....	65
2.1.3.1 ดันเตพบพระแม่มาลีผู้นิรมลและนักบุญเบอร์นาร์ด	65
2.1.3.2 ดันเตได้เข้าร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกับพระเจ้า	69
2.2 ตัวละคร	71
2.2.1 ตัวละครจากบุคคลจริงในประวัติศาสตร์และสังคมร่วมสมัย	71
2.2.2 ตัวละครจากเทพปกรณัม.....	109
2.2.2.1 ตัวละครตามเรื่องราวและบทบาทเดิมในตำนาน	
เทพปกรณัม	109

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.2.2.2	ตัวละครจากเทพปกรณัมที่ค้นเต็ใช้เป็นเครื่องมือวิพากษ์ วิจารณ์สังคม..... 116
3	การวิพากษ์วิจารณ์สถาบันศาสนาและสังคม..... 133
3.1	การวิพากษ์วิจารณ์การแย่งชิงอำนาจของฝ่ายคริสต์จักรและฝ่ายอาณาจักร..... 133
3.1.1	จุดเริ่มต้นของความขัดแย้งระหว่างฝ่ายเกวลท์กับฝ่ายกิเบลลินใน เมืองฟลอเรนซ์ 134
3.1.2	การพ่ายแพ้ของฝ่ายเกวลท์ที่มอนตาเปร์ตีในปี ค.ศ. 1260 136
3.1.3	การพ่ายแพ้ของฝ่ายกิเบลลินที่เบเนเวนโตในปี ค.ศ. 1266..... 140
3.1.4	สงครามที่กามบัสตีโนในปี ค.ศ. 1289 148
3.1.5	การปะทะกันระหว่างฝ่ายเกวลท์ดำและเกวลท์ขาวในปี ค.ศ. 1300 และการแทรกแซงทางการเมืองของพระสันตะปาปาโบนิฟาเซที่ 8 และ พระเจ้าชาร์ลส์แห่งวาลัวส์..... 149
3.1.6	การต่อสู้ระหว่างราชวงศ์คาเปเทียนกับราชโงเฮนสตาเฟนเพื่อครองซิชิลี และเนเปิลส์..... 153
3.1.7	ความขัดแย้งระหว่างพระสันตะปาปาโบนิฟาเซที่ 8 กับพระเจ้า ฟิลิปที่ 4 160
3.1.8	การเสด็จเยือนอิตาลีของจักรพรรดิเฮนรีที่ 7 และท่าทีของ พระสันตะปาปาเคลเมนต์ที่ 5..... 167
3.2	การวิพากษ์วิจารณ์สังคมการเมืองและความเสื่อมของสถาบัน 172
3.2.1	การกำเนิดชนชั้นกลางในฟลอเรนซ์..... 173
3.2.2	การเป็นศูนย์กลางการเงินและการธนาคารของเมืองฟลอเรนซ์ 175
	ก. การใช้จ่ายเงินอย่างตระหนี่และสุรุ่ยสุร่าย..... 175
	ข. การให้กู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ย 176
	ค. การปลอมแปลงเหรียญทองฟลอรีน 178
3.2.3	ความเสื่อมของสถาบันศาสนา..... 179
	ก. ความเสื่อมของคณะเบเนดิกทีน..... 179
	ข. ความเสื่อมของคณะฟรานซิสกันและคณะโดมินิกัน 181
3.2.4	การเป็นศูนย์กลางการค้าและอุตสาหกรรม..... 184

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 บทสรุป.....	187
รายการอ้างอิง	190
ภาคผนวก	194
ประวัติผู้วิจัย	208